

Havebrugscentret, Institut for Landskabsplanter, Hornum, 9600 Års

Chiliotrichum diffusum 'Siska'
En ny stedsegrøn, kurvblomstrende busk

Poul Erik Brander og Odd Bøvre

Chiliotrichum diffusum 'Siska' er en ny og spændende stedsegrøn plante hentet hjem fra Sydamerika. Den er særdeles anvendelig både som blomstrende plante og som bladplante til haver og andre fritidsområder.

Planten formeres ved urteagtige stiklinger fra moderplanter i væksthush. Formering af planten går let ved stikning først i april.

Indledning

Dele af Argentina og Chile har et klima, der har meget tilfælles med det danske. Der skulle der være gode muligheder for at samle plantemateriale, som kunne være velegnet her i landet.

Der produceres i danske planteskoler kun få planter, som har deres oprindelse i Sydamerika. En af de mest kendte er *Pernettya mucronata* (tørvemynte). Det er derfor ret naturligt at forsøge at dyrke andre planter herfra.

I 1966-68 og 1974 var Georg Schläzer i Sydamerika og foretog i denne forbindelse indsamling af frø fra buske og træer. Blandt de indsamlede frøpartier var *Chiliotrichum diffusum*, en slægt og art, som var ukendt i Danmark og ellers kun fandtes i nogle få botaniske haver og samlinger i Vesteuropa.

Afprøvning af plantematerialet

Nogle frøformerede planter blev overført til Institut for Landskabsplanter, til nærmere afprøvning. En del planter døde som små, og kun 6 blev udplantet.

Samtidig med frøindsamlingen anskaffedes yderligere frø, til nærmere afprøvning for hårdførhed m.m., fra en privat have i Aberdeenshire, Skotland. Udplantning blev foretaget i 1970 og 71 ved Institut for Landskabsplanter.

Der blev foretaget registreringer på planterne, især af overvintring, almindelig trivsel og blomstring. Der blev kun iagttaget små overvintringsskader.

I 1973 begyndte den ene plante at blomstre, og dette gentog sig i 1974 og 1975, mens ingen af de øvrige 5 individer fik blomster af betydning.

Den blomstrende plante var desuden mere tæt og lav i væksten end de øvrige. Individet blev forsøgt formeret ved stiklinger, hvilket lykkedes tilfredsstillende. I 1975 begyndte en opformering af den pågældende plante, og denne blev tilbudt planteskolerne i 1976 som et udvalgt materiale.

Denne klon blev navngivet med fantasinavnet 'Siska'.

Beskrivelse af *Chiliodium diffusum* 'Siska'

Opret, ca. 1 m høj, stedsegrøn busk, unge grene oprette, ret stive og kan være svagt overhængende, andet års grene forgrenet oprette – udbredte, unge grene stærkt grålige, væksten kan efterhånden blive noget åben.

Bladene spredte, 0,5–1,4 cm lange, 0,2–0,3 cm brede, elliptiske, undersiden er tæt, uldagtig, grålig håret, oversiden svagere håret og bladoversiden mere grønlig, Royal Horticultural Society's Colour Chart (RHS) 137 B. Bladene bliver sidende på planten 2–3 år, før de fældes.

Blomsterne er typiske kurveblomster, med små gule skiveblomster og tungeformede, hvide

randblomster. Der er ca. 10 hvide randblomster og ca. 15 gule skiveblomster i hver blomsterstand.

Kurveblomsterne er samlet i stande med 5–9 blomster. Blomsterne fremkommer i spidsen af 1 år gamle skud. Blomstringen kan begynde på de stiklingeformede planter allerede andet år efter formeringen.

Blomstringen begynder ca. 15. juni og varer ca. 4 uger, men den enkelte blomst holder kun 2–3 uger.

'Siska' har i mange af årene siden 1973 blomstret meget rigt, ofte med blomsterdannelse på hovedparten af skuddene.

Dyrkningsforhold

'Siska' har siden den blev udsendt til planteskolerne været udplantet under forskellige dyrkningsforhold, og der er indsamlet oplysninger herfra.

'Siska' tåler vind og træk, men ikke skygge, og trives også godt i Vestjylland, men er ikke afprøvet helt ude ved kysten.

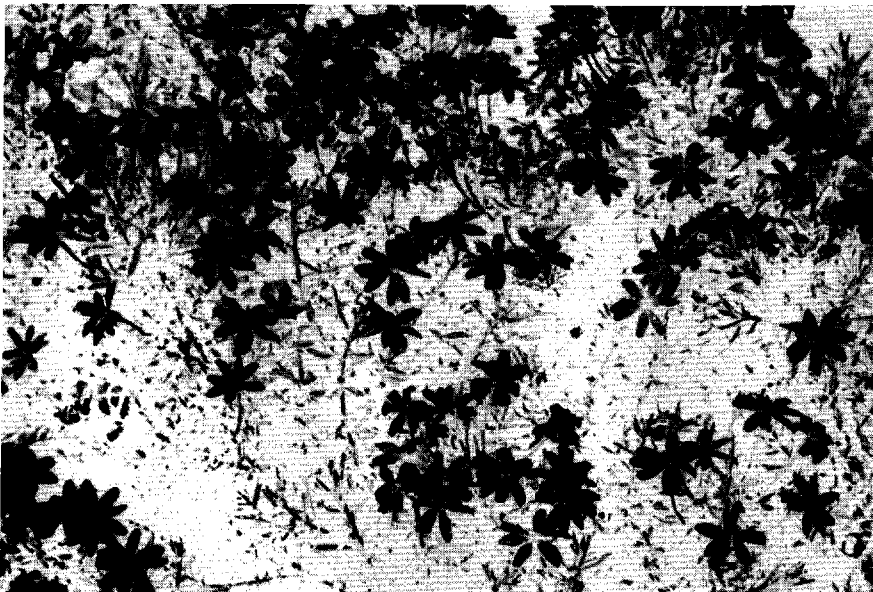

Fig. 1. 'Siska' i blomst.

Planten har desuden vist sig at være tolerant over for mange forskellige jordbundsforhold. Den trives såvel på sand- som på lerjord, samt humusholdige sandjorder. Den er dog ikke afprøvet under udpræget fugtige jordbundsforhold.

Anvendelsesvejledning

'Siska' anbefales som blomstrende og stedsegrøn plante til haver og anlæg.

Den er også anvendelig til afskæring og dekorationsbrug, både de blomstrende grene og de nye sommerskud, de sidstnævnte kan være dekorative med de svagt buede grene og de nye lysegrå blade og skud.

Planten bliver med tiden noget åben i væksten, men kan beskæres for at få en tættere vækst og en skudfornyeelse.

Produktionsvejledning

Formering af 'Siska' skal ske vegetativt, og brug af urteagtige stiklinger er den eneste praktisk anvendelige formeringsmetode.

Ved opformering i 1976 blev der anvendt stiklinger fra drevne moderplanter, stukket d. 28. april i hus, under tåge. Der blev stukket 3 stiklinger, 8–10 cm lange i 0,4 liter stenuldblokke. Ved denne opformering blev der ikke foretaget nogen forsøgsopgørelse. Roddannelsen var på over 90 pct.

Planterne blev sat på containerbed d. 18. juni, og samme efterår var de klar til at blive udsendt som basisplanter. Selv ved tidlig stikning, må planterne have 2 vækstsæsoner for at blive færdige salgsplanter.

Formering

Det viste sig senere, at planteskolerne havde besvær med at formere 'Siska'. For at undersøge disse forhold nærmere, blev der i 1978 påbegyndt nogle mindre forsøg med stikketidspunkter, stikkesubstrat og vækststofbehandling.

Resultatet af de forskellige stikketidspunkter er opført i tabel 1. Ved stikning efter d. 30. juni er stiklingerne taget på friland. Der er stukket 3 stiklinger i 10 B potter.

Tabel 1. Forskellige stikketidspunkter og stikkesubstrater til *Chiliotrichum diffusum* 'Siska'. Pct. salgbare af antal stukne enheder

Stikke- tidspunkt	Stikke- substrat	Pct. basis- planter efter 1. vækst- sæson	Pct. salgs- planter efter 2. vækst- sæson
10. april	Stenuldblokke	(75*)	90
30. juni	Spagnum/stenuld	0	82
21. august	Spagnum/stenuld	0	31
7. september	Spagnum/stenuld	0	36
7. september	Stenuldblokke	0	25

* = anslået

Den enkelte stikling forgrener sig meget let, ofte med 6–8 grene pr. stikling, hvorfor det er unødvendigt at knibe planterne.

Selv om kun 1 ud af 3 stiklinger pr. enhed får rod, vil denne ene stikling danne et rigeligt antal grene til at blive en salgbar plante.

Kraftige, men ikke for hårde stiklinger får lettest rødder.

Brug af vækststoffer har ikke givet væsentlig højere rodningsprocent.

Ved en efterafprøvning, med tidlig stikning, blev moderplanterne drevet ved minimum 5° C. Sidst i marts var der stiklingemateriale, og den 31. marts blev der stukket 153 stiklinger. Ved opgørelsen den 27. april havde 152 stiklinger rod, dvs. en rodningsprocent på over 99.

Produktion

Chiliotrichum diffusum 'Siska' begynder at vokse ret kraftigt kort tid efter blomstring. Efter ca. 4 uger aftager væksten, for helt at gå i stå relativt tidligt om efteråret.

Planten trives bedst under moderate vand- og gødningsmængder og tåler ikke at stå for fugtigt.

Ved produktion af færdige salgsplanter, som tager 2 vækstsæsoner, kan der stikkes lidt senere. Stiklinger, fra de nye skud fra planter på friland, er der dårlige erfaringer med.

Planterne bør pottes i 1,5 liter containere. Der er ikke vanskeligheder ved overvintringen. Ud over at planterne kan angribes ret voldsomt af spindemider, er der ikke registreret svampe- eller skadedyrsangreb under produktionen.

Eftertryk af tekstens fulde ordlyd tilladt med kildeangivelse. Ved uddrag skal skriftlig tilladelse indhentes.

Abonnement på meddelelser fra Statens Planteavlsforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlskontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1981 80,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.
ISSN 0105-6514

Trykt i 9.000 eksemplarer.